

4 grudnia 2011r. w Muzeum Ziemi Koszyckiej im. Stanisława Boducha w Koszycach odbyło się otwarcie wystawy archeologicznej „Średniowieczna biżuteria z Witowa”. Otwarcia dokonał pan Piotr Godlewski pracownik naukowy Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Otwarcu wystawy towarzyszyło wręczenie nagród i wyróżnień laureatom konkursu pt. „Wasze Talenty” który odbył się w Muzeum 18 listopada oraz koncert laureatów.

Stanowisko archeologiczne w Witowie

Pierwsze wzmianki o odkryciach archeologicznych na terenie tzw. „ostrog Witowskiej” pochodzą jeszcze z lat 20-tych XX wieku. W okolicach stanowiska znajdowano fragmenty prehistorycznych naczyń oraz narzędzia krzemienne. Zdarzały się także znaleziska bardzo spektakularne, takie jak skarb złotych monet z okresu cesarstwa rzymskiego odkryty w roku 1928, czy znaleziony w 1934 skarb narzędzi i ozdób z epoki brązu.

W związku z ciągłym niszczeniem terenu przez eksploatację piasku i żwiru, na stanowisku w Witowie wielokrotnie prowadzono badania powierzchniowe oraz wizytacje konserwatorskie. Badania wykopaliskowe na większą skalę przeprowadzone zostały dopiero w latach 60-tych, a następnie w latach 1980-83. Przyniosły one odkrycie licznych materiałów z epoki brązu, a także śladów osadnictwa z pierwszych wieków naszej ery. Intensywne ślady osadnictwa oraz bogaty materiał zabytkowy poświadczają wyjątkową rolę tego stanowiska w pradziejach, zwłaszcza w późnej epoce brązu. W 1967 roku stanowisko nr 1 w Witowie zostało wpisane do rejestru zabytków.

Badania Instytutu Archeologii UJ

W 2002 roku stanowisko w Witowie zostało objęte opieką konserwatorską przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od tego też roku rozpoczęły się w Witowie regularne

prace wykopaliskowe, których podstawowym celem było przebadanie najbardziej zagrożonych partii stanowiska. Prace te, kontynuowane do chwili obecnej, przyniosły szereg spektakularnych odkryć. Do największych niespodzianek zaliczyć należy odkrycie pozostałości wału obronnego o konstrukcji drewniano-ziemnej, wiążanego z kulturą łużycką. Obecność fortyfikacji świadczy o niezwykle istotnej randze stanowiska w późnej epoce brązu i stawia Witów w rzędzie najważniejszych stanowisk archeologicznych tego okresu w całej południowej Polsce. W trakcie badań odkryto również średniowieczne cmentarzysko szkieletowe z XI/XII wieku.

„Średniowieczna biżuteria z Witowa”

Stała współpraca Instytutu Archeologii z powstałym w 2007 roku Muzeum Ziemi Koszyckiej stworzyła doskonale warunki do promocji archeologii oraz prezentacji wyników wykopalisk szerokiej publiczności. Jednym z efektów tej współpracy jest obecna wystawa, prezentująca zabytki pochodzące z odkrytego w Witowie średniowiecznego cmentarzyska. Poprzez prezentację ozdób, wśród których nie brak wspaniałych przykładów średniowiecznego rzemiosła, autorzy wystawy starali się przybliżyć życie ludzi zamieszkujących Witów za czasów Bolesława Śmiałego czy Władysława Hermana. Wobec braku źródeł pisanych, jedynie badania archeologów i antropologów pozwalają rzucić światło na tę niewielką społeczność, wśród której być może znajdowali się również przodkowie dzisiejszych mieszkańców regionu. Ci dawni mieszkańcy Witowa należeli zapewne do jednego z pierwszych pokoleń chrześcijan na ziemiach polskich. O tym, iż była to już ludność chrześcijańska świadczy dobitnie obrządek pogrzebowy: zmarli chowani byli niespaleni, w prostokątnych jamach grobowych zorientowanych wzdłuż osi wschód-zachód, bez tak powszechnego przed przyjęciem chrześcijaństwa wyposażenia w przedmioty i produkty mające służyć zmarłemu w zaświatach. Indywidualność poszczególnych pochowanych osób podkreślają natomiast składane wraz ze zmarłym do grobu drobne przedmioty, najczęściej ozdoby i elementy stroju. Świadczą one nie tylko o indywidualnych gustach osób noszących je za życia, ale i o uczuciach, jakimi byli darzeni przez najbliższych, którzy tylko w ten sposób mogli wyrazić swoje przywiązanie i oddanie. Prezentując te zabytki, autorzy wystawy mają nadzieję przywrócić pamięć o tych ludziach, którzy - mimo iż żyli niemal 1000 lat temu – byli do nas pod wieloma względami tak bardzo podobni.

Autorzy wystawy:

Scenariusz i tekst: Piotr Godlewski, Anna Gawlik, Katarzyna Skrzypek

Zdjęcia zabytków: Robert Słaboński, Grzegorz Zygiel, Joanna Wojtyczek

Pozostałe zdjęcia: Piotr Godlewski, Anna Gawlik, Joanna Wilk

Opracowanie graficzne: Piotr Kołodziejczyk

[Zdjęcia](#)